

VALVONTASUUNNITELMA
POHJOIS-SAVON PELASTUSLAITOS

Pohjois-Savon pelastuslaitos
Riskienhallinta

Hyväksytty 1.1.2020 otettavaksi käyttöön

Jukka Koponen
Pelastusjohtaja

Paavo Tiitta
Riskienhallintapäällikkö

Pvm.	Nimi	Muutos
21.3.2012	Ilkka Itkonen	Aluepelastuslautakunnan hyväksymä valvontasuunnitelma (kokous 21.3.2012)
1.12.2013	Ilkka Itkonen, Paavo Tiitta	Päivitykset vuodelle 2014 (valvontavälitaulukko, maksullisuus)
4.12.2014	Ilkka Itkonen, Paavo Tiitta	Kumppanuusverkoston valvontasuunnitelma työryhmän ohjeen päivitys, valvontavälitaulukko, maksullisuus 2015
2.7.2015	Hannu Korhonen, Paavo Tiitta	Palotarkastusohjelman ja Rakennusvalvontatietojen päivitys tavoitteisiin vuodelle 2015, tekstiosan päivitys, valvontavälitaulukon tarkastelu vuodelle 2016
9.7.2015	Hannu Korhonen, Valtteri Korhonen, Jari Myllylä	Lakiasioiden kirjaamisen tarkastus ja korjaus. Tekstiosan päivittäminen.
19.8.2015	Paavo Tiitta, Ilkka Itkonen, Mikko Luukkonen, Valtteri Korhonen, Pasi Saarinen	Tarkennettu valvontakäynneillä tarkastettavia asiakokonaisuuksia. Valvontatehtävien terminologiaselvitys lisätty. Tarkennettu asiakirjavalvonnan sisältöä ja valvonnan toteutusta. Tarkennettu valvontavälin määrittämistä. Lisätty viranomaisten yhteistyötä koskevia työtehtäviä. Tarkennettu erityisen palotarkastuksen suorittamista. Päivitetty kemikaalivalvonnan asetusmuutoksien vaatimat asiakokonaisuudet.
30.3.2017	Paavo Tiitta, Mikko Luukkonen, Valtteri Korhonen	Päivitetty 8.6 ja 11.2
12.1.2018	Paavo Tiitta, Ilkka Itkonen	Päivitetty valvontataulukot sekä turvallisuusviestinnän, nuohouksen, riskiruutujen ylimääräisten palotarkastusten, omavalvonnan, kotihoidon ja onnettomuuksien ehkäisyn yhteistyön tekstejä
7.1.2019	Paavo Tiitta, Ilkka Itkonen	Tekstimuutoksia määritelmiin, palotarkastuspöytäkirjan käsittelyyn, kuulemiseen, nuohoukseen ja nuohoojan tekemiin vikailmoituksiin, erityisen palotarkastuksen suorittamiseen, rakennusvalvontaviranomaisen yhteistyöhön, hätäkeskuslaitoksen yhteistyöhön, omavalvonta käsitteen muutokseen ja valvontasuunnitelman laadintaan vaikuttavien lakien/asetusten muutoksien esittäminen. Perusteet palotarkastusten ABC- käsikirjan käyttöönotosta ja hallintolain tarkempien velvoitteiden käyttöönotosta. Palotarkastusmäärien päivittäminen vuodelle 2019.
11.1.2019	Paavo Tiitta, Ilkka Itkonen	Tekstimuutoksia määritelmiin, palotarkastuspöytäkirjan käsittelyyn, kuulemiseen, erityisen palotarkastuksen suorittamiseen, rakennusvalvontaviranomaisen yhteistyöhön ja hätäkeskuslaitoksen yhteistyöhön.
9.12.2019	Paavo Tiitta, Ilkka Itkonen, Ilpo Pitkänen	Tekstitarkennuksia kumppanuusverkoston valvonnan työryhmien mukaan, valvontataulukko 2020 9.12.2019 tilanteen mukaan

Sisällys

1 VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS	5
2 KÄYTETYT TERMIT	6
3 VALVONTASUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN	10
4 VALVONTATOIMENPITEIDEN MAKSULLISUUS	10
5 VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU.....	10
5.1 Valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeus	11
5.2 Valvontakäyntien suunnittelu	11
5.3 Valvontakäyntien vaihtuva teema.....	11
5.4 Valvontatoimenpiteistä ilmoittaminen	12
6 ASIAKIRJAVALVONTA	12
6.1 Poistumisturvallisuusselvitysten valvonta.....	12
6.2 Asuinrakennusten, yritysten ja laitosten pelastussuunnitelmien valvonta	12
6.3 Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmat.....	12
6.4 Valvontakohteen huolto- ja kunnossapito ym. asiakirjat.....	13
6.5 Nuohoojien vikailmoitukset.....	13
7. TURVALLISUUSVIESTINTÄ	14
8 VALVONTAKOhteet	14
8.1 Määräaikaisen valvontakäynnin aikavälin muuttaminen.....	15
8.2 Yritysten, laitosten ja vastaavien kohteiden valvontakäynnit.....	15
8.3 Asuinrakennuksien ja niihin verrattavien valvontakohteiden valvontakäynnit	15
8.4 Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennuksien valvontakäynnit	16
8.5 Määräaikaisen valvontakäynnin aikavälin muuttaminen.....	16
8.6 Vuoden 2020 tarkastettavien valvontakohteiden määrä.....	16
9 VALVONTAREKISTERI	17
9.1 Tilastointi	17
9.2 Palotarkastuspöytäkirjojen käsittely	17
9.3 Valvontatietojen ja luottamuksellisten tietojen käsittely	19
9.4 Asiakirjojen pyytäminen ja luovutus	19
10 VALVONTAYHTEISTYÖ MUIDEN VIRANOMAISTEN JA TAHOJEN KANSSA	19
10.1 Turvallisuus ja kemikaalivirasto	20

10.2 Kuntien kaavoitus- ja rakennusvalvontaviranomaiset	20
10.3 Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset.....	21
10.4 Suunnittelijat ja rakennusliikkeet	22
10.5 Poliisi.....	22
10.6 Kuntien ja kuntayhtymien terveys- ja sosiaalityö	23
10.7 Itä-Suomen Aluehallintoviranomainen	23
10.8 Pohjois-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.....	24
10.9 Ympäristöviranomaiset	24
10.10 Häätokeskuslaitos.....	25
10.11 Tarkastuslaitokset.....	25
10.11 Muut yhteistyötahot	26
11 EPÄSÄÄNNÖLLISESTI SUORITETTAVAT TARKASTUKSET	26
11.1 Erityiset palotarkastukset.....	26
11.2 Korjausmääräysten suorittamisen valvonta (jälkivalvonta)	27
11.3 Ylimääräiset palotarkastukset	27
11.4 Muut tarkastukset	27
12 PALORISKI-ILMOITUKSIIN LIITTYVÄT VALVONTAKÄYNNIT	28
13 VALVONTAA SUORITTAVAT VIRANHALTIJAT	28
14 VALVONNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	28
15 KEMIKAALIKOhteiden valvonta	29
15.1 Ilmoitukset, niiden käsittely ja päätökset.....	29
15.2 Tarkastukset	30
15.3 Poikkeukset.....	30
16 VALVONTATYÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA	30
17 VALVONTASUUNNITELMAAN VAIKUTTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ	32
LIITTEET	

1 VALVONTASUUNNITELMAN TARKOITUS

Pelastuslain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Riskeinä voidaan tällöin tarkastella henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuriarvoihin kohdistuvia uhkia.

Valvontakäynnit kohdennetaan näiden riskien perusteella. Kaikkia palotarkastuskohteita kutsutaan valvontakohteiksi.

Voimassaolevan pelastuslain 379/2011 mukaisesti siinä tai sen nojalla annetuissa säädöksissä ei enää määritellä palotarkastettavia kohteita, vaan pelastuslaitos määrittelee itse palotarkastettavat kohteet alueellaan ja kohteissa esiintyvien riskien perusteella. Riskien arvioinnissa kansallisesti arvokas kulttuuriomaisuus on huomioitu Haag-inventointiluettelon mukaisesti. Inventointiin on sisällytetty tieteellisesti, taiteellisesti tai historiallisesti arvokasta kiinteää ja irtainta kulttuuriomaisuutta.

Pelastuslaitos suunnittelee etukäteen sille pelastuslaissa määritellyn valvontavelvoitteen toteuttamisen, suunnittelu tapahtuu käytössä olevalla palotarkastusohjelmalla. Valvontasuunnitelma perustuu pelastuslaitoksen hyväksyttyyn palvelutasopäätökseen ja riskien arviointiin. Valvonta toteutetaan valvontakäynneillä (palotarkastukset), asiakirjavalvontana, viranomaisten yhteisinä tarkastuksina (käyttöönotto- ja muut tarkastukset) ja kohteisiin ohjatun paloturvallisuuden itsearvioinnin kautta.

Valvonta kohdistuu lainsäädännössä pelastusviranomaisten valvottavaksi määrättyjen säännösten noudattamiseen, toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi sekä toiminnan tuloksellisuuden seurantaan. Valvonnassa korostetaan kohteen oman toiminnan merkitystä turvallisuuden parantamisessa.

Pelastuslain yleinen toimintavelvollisuus, huolellisuusvelvoite, varovaisuus tulen käsittelyssä, avotulen teko, kulotukset ja ilmoitusvelvollisuuden tiedostaminen kuuluvat valvontakäynnillä huomioitaviin asiakokonaisuuksiin.

Valvontakäynneillä eli yleisillä palotarkastuksilla valvotaan ensisijaisesti:

- omatoimisen varautumisvelvoitteen toteutumista
- rakennusten henkilö-, palo- ja poistumisturvallisuutta
- sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden kunnossapitoa
- nuohouksen suoritusta ja ilmanvaihdon puhdistusta
- palovaroittimien hankintaa ja kunnossapitoa
- pelastussuunnitelmien laatimista
- pelastusteiden esteettömyys ja toimivuutta
- hoitolaitosten sekä palvelu- ja tukiasumisen poistumisturvallisuutta
- yleisötilaisuuksien henkilö-, poistumis- ja paloturvallisuutta
- kohteiden kemikaalivalvontaan liittyvät asiat

Asiakkaan tekemä itsearviointi kohteensa turvallisuudesta pelastusviranomaisen lähettämän lomakkeen ja kirjasen perusteella. Lähtökohtana on pelastusviranomaisen valvontavastuulla olevat asiat. Aiemmin käytetty termi on ollut omavalvonta. Palautuneet lomakkeet arvioidaan ja kohteisiin tehdään tarvittaessa valvontakäynti.

Valvontakäynnin yhteydessä pelastusviranomainen suorittaa myös asiakirjavalvontaa, jonka tarkoituksena on varmistaa lainsäädännöstä tulevien velvoitteiden noudattaminen kohteessa. Tämä tapahtuu tarkastamalla, että kuhunkin kohteeseen henkilö- ja paloturvallisuuden turvaamiseksi asennettujen

sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden määräaikaistarkastukset on suoritettu asianmukaisesti. Myös muut asiakirjat, joilla palotarkastuskohteen edustaja osoittaa noudattaneensa pelastuslain 2. ja 3. luvuissa esitettyjä velvoitteita, tarkastetaan.

Valvontakohteessa, jossa on väestönsuoja, se tarkastetaan valvontakäynnin osana suhteessa väestönsuojan normaaliajan käyttöön ja väestönsuojasta annetun asetuksen velvoitteisiin. Väestönsuojan vuositarkastuksen, huollon ja tiiveyskokeen suorittamista arvioidaan asiakirjojen kautta.

Pelastusviranomaiset valvovat pelastuslain (379/2011) ja vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain eli ns. kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) toteutumista. Pelastusviranomaisilla on tehtäviä myös öljyvahinkojen torjuntalain (1673/2009) mukaan.

Kaikkea viranomaistoimintaa säätelevät mm. hallinnolliset yleislait kuten hallintolaki (434/2003), kielilaki (423/2003), saamen kielilaki (1086/2003), laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999), henkilötietolaki (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettu laki (13/2003) ja laki kunnallisesta viranhaltijasta (304/2003).

2 KÄYTETYT TERMIT

Nimike	Määritelmä
Asiakirjavalvonta	Asiakirjavalvontaa ovat dokumenttien perusteella tehdyt lausunnot, viranomaispäätökset ja muut viranomaisen määrittelemät toimenpiteet, jotka kohdistuvat pelastuslaitoksen valvonnan kohteena oleviin rakennuksiin/toiminnallisiin kokonaisuuksiin tai yleisötapahelmiin. Jos asiakirja otetaan vastaan, kirjataan tulleeeksi ja arkistoidaan ilman aktiivista arviointia, sitä ei lasketa asiakirjavalvontasuoritteeksi.
Paloturvallisuuden itsearviointi	Asiakkaan tekemä itsearviointi kohteensa turvallisuudesta pelastusviranomaisen vakioimalla lomakkeella. Lähtökohtana on pelastusviranomaisen valvontavastuulla olevat asiat.

Ilotulitemyyntipisteen tarkastus	Lain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) 63 § ja 64 § mukainen valvontakäynti, joka kohdistuu pyroteknisten tuotteiden varastointiin kaupan yhteydessä.
Jälkitarkastus	Valvontakäynti, jossa valvotaan, että hallintopäätöksessä aiemmin annettuja korjausmääräyksiä on noudatettu. Jälkitarkastus toimitetaan palotarkastuksella annettujen määräaikojen umpeuduttua, ennen seuraavaa yleistä palotarkastusta.
Jälkivalvonta	Jälkivalvonnalla tarkoitetaan annettujen korjausmääräyksen toteutumisen valvontaa. Jälkivalvontaa voidaan suorittaa tilanteen mukaan esim. jälkitarkastusten ja asiakirjavalvonnan avulla.
Kohde	Kohde on se, jolle, jota varten tai johon kohdistuen valvontaa tehdään tai valvonta kohdentuu.
Maanalaisen polttoainesäiliön tarkastus	Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) mukainen tarkastus tärkeällä pohjavesialueella sijaitsevan maanalaisen öljysäiliön tarkastamiseksi ennen säiliön peittämistä. Muiden polttoainesäiliöiden osalta tarkastus perustuu pelastusviranomaisen kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) ilmoitusvelvollisten kohteiden osalta tekemään päätökseen.
Vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin käyttöönottotarkastus	Valtioneuvoston asetuksen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) mukainen käyttöönottotarkastus, joka kohdistuu vaarallisten kemikaalien käsittelyä tai varastointia harjoittavaan kohteeseen. Tarkastus tulee tehdä ennen toiminnan aloittamista.
Pyydetty palotarkastus	Kiinteistön omistajan tai haltijan pyynnöstä suoritettava palotarkastus tehdään aina pelastusviranomaisen harkinnan mukaan, ks. ylimääräinen palotarkastus.
Valvontaväli	Valvontaväli on ajanjakso, joka on riskien arviointiin perustuen määritelty kohteen määräaikaisten palotarkastusten väliseksi ajaksi.
Vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan kohteen tarkastus	Lain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) mukainen valvontakäynti, joka ei ole kohteen yleinen palotarkastus.
Valvontakohde	Palotarkastusohjelmistossa valvontakäynti kohdennetaan yleensä kiinteistöön. Työryhmä suosittelee ryhmittelemään kohteen toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi, esim. kauppakeskus on yksi kohde eikä kiinteistössä toimivien toiminnanharjoittajien määrä.

Yhdistetty tarkastus	Valvontakäynti, jolla sama pelastusviranomainen tarkastaa samalla kertaa kohteen pelastuslain ja kemikaaliturvallisuuslain perusteella.
Yhteistarkastus	Valvontakäynti, jossa kahden tai useamman eri viranomaisen edustajat suorittavat samalla tarkastuskäynnillä valvontakohteessa tarkastuksensa samanaikaisesti.
Yleinen palotarkastus = määräaikainen valvontakäynti	Valvontasuunnitelman mukaisin määrävälein tehtävä pelastusviranomaisen valvontakäynti, josta käytetään myös nimitystä määräaikainen palotarkastus.
Yleisötilaisuuden palotarkastus	Pelastusviranomaisen yleisötilaisuuden dokumenttien ja arvioidun riskin perusteella ennen yleisötilaisuuden alkamista suorittama valvontakäynti, jossa tarkastetaan tapahtuman turvallisuusjärjestelyt.
Ylimääräinen palotarkastus	Pelastusviranomaisen harkinnan mukaan suoritettava valvontakäynti, jota ei ole ajoitettu tai kohdennettu valvontasuunnitelmassa. Ylimääräisiä ennakoimattomia palotarkastuksia tehdään esimerkiksi seuraavien erityisten syiden vuoksi: • nuohoojan, tarkastuslaitoksen, toisen viranomaisen tai kuntalaisen ilmoitus palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä puutteista • huomattavaa palovaaraa aiheuttavan rakennus- tai muun työmaan aloittamisen yhteydessä • epäily, että palo- ja poistumisturvallisuudessa tai muussa henkilöturvallisuudessa on oleellisia puutteita • teematarkastukset esim. muiden viranomaisten kanssa
Öljylämmityslaitteiston käyttöönotto	Valtioneuvoston asetuksen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) 39 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ilmoitettava pelastusviranomaiselle myös sellaisen sumutuspolttimella varastetun öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta, joka ei ole edellyttänyt 32 §:n mukaista ilmoitusta. Tarkastus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa käyttöönotosta.
Hallintopakko	Viranomaisen toimivaltaan kuuluva julkisen vallan käyttämistapa, johon viranomainen voi turvautua saadakseen hallintopäätöksen kohteen noudattamaan lakia, lain nojalla annettua määräystä tai hallintopäätöksessä määriteltäviä velvoitteita, kieltoja tai rajoituksia. Hallinnollisia pakkokeinoja ovat uhkasakko sekä keskeyttämis- ja teettämisuhka. Näihin kuuluvat tarvittavat asianosaisten kuulemiset sekä hallinto-oikeuskäytännöt.

Hallintopäätös	Viranomainen päättää hallintoasian käsittelyn tekemällä hallintopäätöksen. Hallintopäätöksen tehdessään viranomainen soveltaa lainsäädäntöä yksittäistapaukseen. Pelastusviranomaisen yleisin käyttämä hallintopäätös on palotarkastuspöytäkirja.
Paloriskiasunto	Asunto, jossa toinen viranomainen on havainnut ilmeisen palonvaaran tai onnettomuusriskin, ja josta tulee pelastuslain (379/2011) 42 § mukaan ilmoittaa pelastusviranomaiselle.
Erityinen palotarkastus	Uudisrakennus- tai saneerauskohteessa tehtävä valvontakäynti, jonka rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönottotarkastuksen ja toiminnan aloittamisen ehdoksi.
Rakennuksen käyttöönottokatselmus	Uudisrakennus- tai saneerauskohteessa tehtävä rakennusluvassa määritelty rakennusvalvontaviranomaisen valvontakäynti, josta hän on ilmoittanut pelastusviranomaiselle, jotta pelastusviranomainen voi osallistua katselmukseen. Pelastusviranomainen antaa asiantuntijalausunnon rakennuskohteen sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden ja poistumisreittien osalta. Pelastusviranomainen ei ole näissä tapauksissa valvova viranomainen, käyttöönottoon liittyvät määräykset antaa rakennusvalvontaviranomainen.
Hallintopäätös	Valvontakäynnillä laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut. Pöytäkirja on laadittava, jos pelastusviranomainen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitetun korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (685/2015) 37 §:n mukaisesti kemikaaliturvallisuuslain 27 a §:n 2 momentissa mainitusta tarkastuksesta laadittava pöytäkirja.
Palotarkastuspöytäkirja-luonnos	Valvontakäynnin jälkeen kirjoitettava pöytäkirja, joka toimitetaan kiinteistölle kuulemista varten kahden viikon kuluessa.
Kuuleminen	Palotarkastuspöytäkirjaluonnos toimitetaan kiinteistölle kuulemista varten, kuulemisaikana käytetään kahta viikkoa. Kiinteistön toimittaman selvityksen jälkeen kirjoitetaan varsinainen lopullinen palotarkastuspöytäkirja eli hallintopäätös.
Palotarkastuspöytäkirja	Kuulemisen jälkeen kirjoitettava valituskelpoinen pöytäkirja, joka toimitetaan kiinteistölle kahden viikon kuluessa.

3 VALVONTASUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Pelastuslaitoksen velvollisuus tiedottaa toiminnastaan ja siten myös valvontasuunnitelmasta perustuu kuntalakiin (410/2015) ja hallintolakiin (434/2003).

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on julkinen. Valvontasuunnitelman sisällön ja perusteiden osalta tiedotuskanavana on pelastuslaitoksen internet- sivut, joiden kautta alueen asukkaat ja kohteiden edustajat pääsevät tutustumaan sen sisältöön. Lisäksi vaihtuvien valvontateemojen osalta tiedotusta tehdään median kautta. Valvontasuunnitelma on nähtävissä pelastuslaitoksen toimipisteissä.

Aluehallintovirasto valvoo valvontasuunnitelman toteutumista osana pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvontaa. Valvontasuunnitelma toimitetaan tiedoksi aluehallintovirastolle (Pelastuslaki 379/2011, 79 §).

4 VALVONTATOIMENPITEIDEN MAKSULLISUUS

Pohjois-Savon pelastuslaitos perii maksun pelastuslain 379/2011 96 § mukaisesti valvontasuunnitelman mukaisista valvontatoimenpiteistä. Taksoista päättää aluepelastuslautakunta vuosittain pelastuslaitoksen virkatoimien taksojen yhteydessä. **Liite 1.** Taksapäätös on nähtävillä pelastuslaitoksen internet-sivuilla ja lisätietoja antavat myös paloasemien asemavastaavat. Taksapäätöksessä on esitetty maksuttomat ja maksulliset valvontakäynnit ja muut valvontasuoritteet.

Pelastuslain 96 § 4 momentin nojalla maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan viivästyneelle määrälle periä vuotuista viivästyskorkoa enintään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

5 VALVONTATOIMENPITEIDEN SUUNNITTELU

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen valvontatoimenpiteet suunnitellaan ottaen huomioon seuraavat hyvän hallintotavan periaatteet:

- **Yhdenvertaisuusperiaate** edellyttää, että hallinnossa asioivia kohdellaan tasapuolisesti.
- **Suhteellisuusperiaate** edellyttää, että julkista valtaa käytettäessä otetaan huomioon kohtuullisuuden vaatimus.

- **Objektiviteettiperiaate** edellyttää, että viranomaisen toimintaan eivät vaikuta epäasialliset vaikuttimet ja että viranomaisen toiminta aina on puolueetonta ja myös vaikuttaa sellaiselta kansalaisen näkökulmasta.
- **Luottamuksensuojaperiaatteen** mukaan hallinnon asiakkailla on oikeus odottaa ennakoitavaa ja johdonmukaista ratkaisulinjaa, joka ei yllätyksellisesti tai takautuvasti muutu.
- **Tarkoitussidonnaisuuden periaate** edellyttää yleisesti, että viranomaiselle lainsäädännöllä annettua julkista valtaa käytetään siihen tarkoitukseen, johon se on tarkoitettu.
- **Julkisuusperiaate** on keskeinen hyvän hallinnon vaatimus.
- **Palveluperiaate** edellyttää, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja asioimista koskevaa tarpeellista neuvontaa, viranomainen tiedottaa palveluista ja yksilöiden oikeuksista niihin, ja että hallinto on kuitenkin tuloksellista, tehokasta ja joustavaa.

5.1 Valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeus

Kiinteistön omistajat, haltijat ja toiminnanharjoittajat ovat myös muutoin kuin palotarkastuksen yhteydessä velvollisia pyynnöstä toimittamaan alueen pelastusviranomaiselle maksutta valvonnassa tarvittavia asiakirjoja.

Palotarkastusten toimittamista varten pelastusviranomaisella on oikeus valvontatehtävän suorittamiseksi, salassapitosäännösten estämättä, saada viranomaisten rakennustiedostoista rakennusta, sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja alueellisesti, rakennustyyppien mukaisesti tai muulla tavalla ryhmiteltyinä luetteloina. (Pelastuslaki 379/2011, 89 §)

5.2 Valvontakäyntien suunnittelu

Valvontakäyntien suunnittelu tehdään kuukausitasolla palotarkastusohjelman avulla. Seuraavan tarkastusvuoden suunnittelu tehdään kalenterivuositain edellisen vuoden loppuun mennessä. Ohjelma ohjaa suunnittelua edellisen valvontakäynnin perusteella. Suunnittelun yhteydessä tarkastetaan valvontakohteen lähtötiedot. Valvontakäynnit suoritetaan tarkastusvuonna kuukausisuunnitelman mukaisesti.

5.3 Valvontakäyntien vaihtuva teema

Valvontakäynnit voidaan suunnitella teemoiltaan vuosittain ajankohtaisten ja painopistealueiden mukaan. Teemoina voivat olla ne asiakokonaisuudet, joista esimerkiksi edellisenä vuonna on aiheutunut runsaasti tulipaloja tai muita onnettomuuksia. Valvontakäyntejä voidaan painottaa myös pelastuslaitoksen suorittaman palontutinnan esiin tuomien seikkojen tai pelastuslaitosten kumppanuusverkoston palontutkintaryhmän painopistealueiden ja teemojen mukaan.

5.4 Valvontatoimenpiteistä ilmoittaminen

Viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jota asia välittömästi koskee, jollei ilmoittaminen vaaranna tarkastuksen tarkoituksen toteutumista. (Hallintolaki 434/2003, 39 §)

Palotarkastuksista ilmoittaminen hoidetaan kuntien virallisilla ilmoitustauluilla.

Varsinainen valvontakäynnistä suorittamisen sopiminen tapahtuu palotarkastuskohteen vastuuhenkilön kanssa. Vastuuhenkilölle toimitetaan tietoa valvontakäynnistä ennakko kirjeen ja sen liitteiden avulla.

6 ASIAKIRJAVALVONTA

6.1 Poistumisturvallisuusselvitysten valvonta

Näissä kohteissa toiminnanharjoittajan on etukäteen laadittu selvityksin ja suunnitelmin (Valtioneuvoston asetus poistumisturvallisuusselvityksestä 292/2014) ja niiden perusteella toteutettuihin toimenpiteisiin huolehdittava, että asukkaat ja hoidettavat henkilöt voivat poistua turvallisesti tulipalossa tai muussa vaaratilanteessa itsenäisesti tai avustettuina.

Pelastuslain 379/2011 mukaan toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa kuntaa ja muuta julkisoikeudellista yhteisöä.

Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan myös yritystä ja muuta yhteisöä, joka kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tai muutoin vastaa tai huolehtii hoitolaitoksen ylläpidosta tai palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä.

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 379/2011, 19 § tarkoitettujen poistumisturvallisuusselvitysten laatimista ja niiden edellyttämien toimenpiteiden toteutumista palotarkastusten yhteydessä, sekä erillisellä kohdekohtaisella seurannalla. Pelastusviranomainen antaa tarvittaessa neuvontaa poistumisturvallisuusselvityksen laadinnasta vastaavalle toiminnanharjoittajalle tai palvelu- ja tukiasumisesta vastaavalle taholle.

Pelastusviranomainen arvioi ja ilmoittaa huomioistaan toiminnanharjoittajalle, täyttyykö kohteen poistumisturvallisuudessa pelastuslain 18 § velvoitteet. Pelastuslaitos lähettää toiminnanharjoittajalle hyväksynnästä allekirjoitetun asiakirjan.

6.2 Asuinrakennusten, yritysten ja laitosten pelastussuunnitelmien valvonta

Asuinrakennusten sekä yritysten ja laitosten pelastussuunnitelmia (Pelastuslaki 379/2011, 15 §) ja niiden ajantasaisuutta valvotaan palotarkastusten yhteydessä. Pelastussuunnitelman sisältö on kuvattu valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta 407/2011.

6.3 Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmat

Pelastusviranomainen arvioi sille toimitetun yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman ja turvallisuusjärjestelyt pelastuslain velvoitteiden pohjalta (Pelastuslaki 379/2011, 16 §) ja palauttaa

suunnitelman tarvittaessa täydennettäväksi. Pelastuslaitos lähettää tilaisuuden järjestäjälle pelastussuunnitelman hyväksynnästä tiedon. Yleisötilaisuusalueella suoritetaan lisäksi tarvittaessa valvontakäynti. Pelastuslaitokselle toimitetusta yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmasta ilmoitetaan tarvittaessa poliisille ja terveystoimintayksikölle. Pelastussuunnitelman sisältö on kuvattu valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta 407/2011.

6.4 Valvontakohteen huolto- ja kunnossapito ym. asiakirjat

Pelastusviranomaiselle toimitettavat asiakirjat liittyvät erilaisten laitteistojen määräaikaistarkastuksista ja huolloista sekä erilaisten asiakokonaisuuksien suorittamisesta/olemassaolosta syntyvien pöytäkirjojen ja muiden dokumenttien valvontaan, kuten sammutus- ja pelastustöitä helpottavat laitteistot (paloilmoitin, sammutuslaitteisto ja savunpoistolaitteisto), räjähdysvaarallisuusasiakirja (ATEX), nuohous, ilmanvaihdon puhdistuksen, maanalaisten öljysäiliöiden tarkastus, alkusammutuskalusto, henkilökunnan koulutus, sähkölaitteistojen tarkastus, väestönsuojan tarkastus. Asiakirjavalvontaa tehdään valvontakäynnin yhteydessä sekä erikseen saatujen dokumenttien perusteella.

Pelastuslain 379/2011, 12 § mukaan väestönsuojien varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti. Sisäasiainministeriön asetuksessa väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta 506/2011, 20 § todetaan, että väestönsuoja ja sen laitteistot tulee tarkistaa vähintään kymmenen vuoden välein. Suoritetusta suojan määräaikaistarkastuksesta ja tiiveyskokeesta tulee olla esittää tarkastuspöytäkirjat pelastusviranomaiselle.

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa (pelastuslaki 379/2011, 14 §). Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella väestönsuojasta tulee olla laadittuna käyttöönnoton suunnitelma, mikäli väestönsuoja on jossain muussa kuin väestönsuojakäytössä, jossa tuodaan esiin tapa, keinot ja resurssit, jolla väestönsuoja saadaan väestönsuojakäyttöön pelastuslaissa vaaditussa ajassa.

Pelastuslaitokselle valvontakohteesta, huoltoliikkeeltä tai tarkastuslaitokselta lähetetyt palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvien laitteistojen määräaikaistarkastusten/-huoltojen pöytäkirjat tarkastetaan. Tarkastuksen jälkeen pöytäkirjassa havaituista merkittävistä puutteista lähetetään valvontakohteen edustajalle selvityspyyntö (asiakirjavalvontalomake) miten pöytäkirjoissa esitetyt puutteet aiotaan korjata ja missä ajassa, tarvittaessa valvontakohteessa suoritetaan ylimääräinen palotarkastus, joka kohdistetaan yleensä ainoastaan pöytäkirjassa esitettyjen puutteiden tarkastukseen.

Asiakirjoja koskevat tiedot kirjataan palotarkastuspöytäkirjaan asiakirjavalvontaosioon, palotarkastusohjelmaan ja ko. asiakirjat sijoitetaan valvontakohteen asiakirjoihin.

6.5 Nuohoojien vikailmoitukset

Vuoden 2019 alusta koko Pohjois-Savon maakunta on siirtynyt vapaaseen nuohoukseen, jossa kiinteistönomistajilla on velvoite huolehtia kiinteistön tulisijojen ja savuhormien nuohouksesta ja varmistua siitä, että nuohouksen suorittajalla on nuohoojan ammattitutkinto. Koko maasta piirinuohousjärjestelmä loppui pelastuslain nojalla 1.7.2019 alkaen. Nuohoojan tulee kuitenkin pelastuslain mukaan ilmoittaa

pelastuslaitokselle havaitsemistaan vakavista turvallisuuspuutteista (379/2011, 61 §) muun muassa tulisijoissa, savuhormeissa ja kattoturvavarusteissa, jota varten pelastuslaitoksella on sähköpostiosoite (psnuohoojanvikailmoitukset@kuopio.fi).

Pelastuslaitokselle nuohoojalta saapunut vikailmoitus tarkastetaan, jonka jälkeen puutteista lähetetään harkinnan mukaan nuohoushuomautus. Nuohoushuomautuksessa pyydetään korjaamaan havaitut puutteet ja ilmoittamaan pelastuslaitokselle, kun korjaukset on suoritettu (asiakirjavalvonta). Mikäli ilmoitusta ei saada, kohteeseen voidaan suorittaa ylimääräinen palotarkastus. Käsitellyt nuohoushuomautukset liitetään kunkin kohteen asiakirjoihin WiseMaster- palotarkastusohjelmaan.

7. TURVALLISUUSVIESTINTÄ

Pelastuslaitos suorittaa valvontakäyntien yhteydessä turvallisuusviestintää erillisen turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitoksen tavoitteena on saavuttaa turvallisuusviestinnässä 15 % alueen väestöstä vuonna 2020.

Turvallisuusviestintään osallistuvat kaikki pelastuslaitoksen vakinaiset työntekijät. Sivutoiminen henkilöstö osallistuu turvallisuusviestinnän tehtäviin yhdessä vakinaisen henkilöstön kanssa.

Pelastuslaitoksen turvallisuuskoulutusosasto suorittaa erilaisia turvallisuuskoulutustilaisuuksia, -harjoituksia ym. asiakkaan tilausten mukaisesti. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen SPEK:n koordinoimaan paloturvallisuusviikkoon, jolloin kaikissa kunnissa ovat paloasemat avoinna yleisölle. Lisäksi pelastuslaitos osallistuu Neulamäen paloasemalla 112 päivään helmikuussa, sekä mahdollisuuksien mukaan messu- ja muihin yleisötapahtumiin. Pelastuslaitos osallistuu kylien turvallisuushankkeeseen yhteistyössä Pohjois-Savon kylät ry:n kanssa.

8 VALVONTAKOhteet

Uusien valvontakohteiden tarkastusväli määritetään pelastuslaitosten kumppanuusverkoston valvontatyöryhmän esityksen pohjalta, käyttäen valvontakohteiden tarkastusvälitaulukkoa. **Liite 2.**

Valvontakohteen kuuluessa useaan tarkastusryhmään, tarkastusvälinä käytetään sitä tarkastusväliä, joka on lyhyempi.

Valvontavälin arviointi perustuu seuraaviin tekijöihin:

- toiminnan laatuun ja laajuuteen eri vuorokauden aikoina
- valvontakohteen käyttäjäryhmään
- henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuriarvoihin kohdistuvaan uhkaan
- tuotantoon ja valmistukseen liittyviin tekijöihin (palovaarallisuusluokitus)
- valvontakohteessa havaittujen olosuhteiden asianmukaisuuteen
- valvontakohteen valvontahistoriaan ja tarkastuksilla tehtyihin havaintoihin
- valvontakohteen rakenteellisiin ratkaisuihin
- sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden olomassaloon
- valvontakohteen sisäisen valvonnan toimivuuteen

- valvontakohteen omatoimiseen varautumiseen
- riskien arviointiin ja riskialueuokitukseen
- pelastuslaitoksen toimintavalmiuteen

Lisäksi turvallisuuskulttuuria voidaan arvioida seuraavilla mittareilla:

- havaitaan samoja puutteita jatkuvasti
- korjausmääräysten toteutuminen
- joudutaanko korjausmääräyksille antamaan jatkoaikaa
- pelastussuunnitelma ja sen päivitykset
- henkilökunnan koulutus ja harjoitukset
- valvontakohteen turvallisuuteen liittyvä laatujärjestelmä ja sen jalkauttaminen
- omavalvonnan toteutuma ja sen arviointi
- valvontakohteen sitoutuminen annettujen korjausmääräysten toteuttamiseen
- omaehtoinen varautuminen on yli lakisääteisen tason
- muiden tahojen tekemät turvallisuusauditoinnit

8.1 Määräaikaisen valvontakäynnin aikavälin muuttaminen

Tarkastusvälin arviointia suoritetaan jatkuvasti valvontakäyntien yhteydessä ja valvontakohteessa tapahtuneet muutokset vaikuttavat tarkastusväliin olennaisesti. Valvontakohteen tarkastusvälin muutoksen arvioinnissa käytetään kohdassa 8.4 esitettyjä kriteereitä.

Tarkastusväliä voidaan pidentää tai lyhentää suositellusta keskimääräisestä tarkastusvälistä tapauskohtaisesti. Mikäli turvallisuuskulttuuri on kohteessa keskimääräistä paremmin, tarkastusväliä voidaan pidentää ja vastaavasti, jos turvallisuuskulttuuri henkilö- ja paloturvallisuuden on keskimääräistä huonommin, tarkastusväliä voidaan lyhentää.

Vastuupalotarkastaja tekee esityksen valvontavälien muuttamisesta valvontakäynnillä suorittamansa riskienarvion perusteella. Päätöksen tekee johtava palotarkastaja tai riskienhallintapäällikkö. Kohteen tarkastusväliä ei voida pidentää, mikäli kohteessa on henkilöturvallisuuteen liittyvä vakava puute tai korjausmääräyksiä ei ole noudatettu.

8.2 Yritysten, laitosten ja vastaavien kohteiden valvontakäynnit

Valvontakohteiden tarkastusväleinä käytetään **liitteen 2.** tarkastusvälitaulukkoa ja tarkastusvälejä muutetaan tarvittaessa yleisen onnettomuuskehityksen perusteella. Taulukko päivitetään vuosittain.

8.3 Asuinrakennuksien ja niihin verrattavien valvontakohteiden valvontakäynnit

Asuinrakennuksien (valvontaluokka A7, omakotitalot, rivi- ja paritalot, kerrostalot) ja vapaa-ajan asuntojen (valvontaluokka A8) valvontaväli on 10 vuotta. Valvontaa varten pelastuslaitoksen toiminta-alueen kukin kunta on jaettu 10 palotarkastusalueeseen, jossa valvontakohteet ovat vuosittain jaoteltuina.

Omakotitalojen ja vapaa-ajan asuntojen osalta valvonta toteutetaan paloturvallisuuden itsearviointina, joka kohdennetaan kullekin vuodelle suunnitellulle valvonta-alueelle muiden asuinrakennusten valvonnan tapaan.

Paloturvallisuuden itsearviointi toteutetaan siten, että valvottaville kohteille lähetetään itsearviointikirje, itsearviointilomake ja palautuskuori. Itsearvioinnin voi palauttaa myös sähköisesti. Palautettujen itsearviointilomakkeiden vastaukset tallennetaan tietokantaan, josta voidaan seuloa vastauksia. Mikäli itsearviointikohteiden vastausten tarkastuksessa havaitaan jotain sellaista, joka edellyttää kiinteistön valvontakäynnin tarvetta, suoritetaan kohteeseen palotarkastus (valvontakäynti). Kiinteistöihin joista ei ole palautettu paloturvallisuuden itsearvioinnin lomaketta, suoritetaan valvontakäynti. Asuinrakennuksiin tehdään myös kohdennettuja, riskinarviointiin perustuvia valvontakäyntejä. Valvontakäyntejä tehdään myös pelastuslaitokselle tiedoksi saatettujen paloriski-ilmoitusten perusteella.

8.4 Pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennuksien valvontakäynnit

Kerros- ja rivitalot, jotka ovat pelastussuunnitelmavelvollisia, tarkastetaan 10 vuoden välein.

8.5 Määräaikaisen valvontakäynnin aikavälin muuttaminen

Tarkastusvälin arviointia suoritetaan jatkuvasti valvontakäyntien yhteydessä ja valvontakohteessa tapahtuneet muutokset vaikuttavat tarkastusväliin olennaisesti. Valvontakohteen tarkastusvälin muutoksen arvioinnissa käytetään kohdassa 8.4 esitettyjä kriteereitä.

Tarkastusväliä voidaan pidentää tai lyhentää suositellusta keskimääräisestä tarkastusvälistä tapauskohtaisesti. Mikäli turvallisuuskulttuuri on kohteessa keskimääräistä paremmin, tarkastusväliä voidaan pidentää ja vastaavasti, jos turvallisuuskulttuuri henkilö- ja paloturvallisuuden on keskimääräistä huonommin, tarkastusväliä voidaan lyhentää.

Vastuupalotarkastaja tekee esityksen valvontavälien muuttamisesta valvontakäynnillä suorittamansa riskienarvion perusteella. Päätöksen tekee johtava palotarkastaja tai riskienhallintapäällikkö. Kohteen tarkastusväliä ei voida pidentää, mikäli kohteessa on henkilöturvallisuuteen liittyvä vakava puute tai korjausmääräyksiä ei ole noudatettu.

8.6 Vuoden 2020 tarkastettavien valvontakohteiden määrä

Vuodelle 2020 valvontakohteita on seuraavasti:

Kohdetyyppi	Kaikki kohteet	2020 tarkastuskohteet (9.12.2019)
A1 Ympäri vuorokautinen käyttö	458	211
A2 Opetusrakennukset	323	141
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	1355	312
A4 Teollisuus - ja varastorakennus	1251	232
A5 Maatalouden tuotanto	1313	268
A6 Muut rakennukset	586	72
A7 Asuinrakennukset (omakotitalot, rivitalot, kerrostalot)	63888	268 rt, kt, okt 6400 paloturvallisuuden itsearviointi

A8 Vapaa-ajan kohteet	23159	19 1500 paloturvallisuuden itsearviointi
-----------------------	-------	--

9 VALVONTAREKISTERI

Pelastuslain 379/2011 § 93 perusteella pelastuslaitoksella on oikeus ylläpitää henkilörekisteriä valvontatehtäviä sekä valmiuden tarkastamista varten. Rekisteriin saa tallentaa pelastuslain 15, 16, 19, 21, 61, 62 ja 90 § mukaisia valvontatoimenpiteisiin liittyviä tietoja. Rekisterin käyttöoikeudet ovat ainoastaan pelastusviranomaisiksi nimetyillä viranhaltijoilla. Pelastuslaitos käyttää valvontatoimien rekisteröintiin käytössä olevaa palotarkastusohjelmaa.

9.1 Tilastointi

Toteutunutta valvontaa tarkastellaan kolmannesvuosittain ja saadut tulokset ilmoitetaan pelastuslaitoksen johtoryhmälle, aluepelastuslautakunnalle ja Kuopion kaupungille kaupungin toiminnallisten tavoitteiden seurannan mukaisesti. Valvontakäyntien lukumäärät kirjataan PRONTO tietokantaan onnettomuuksien ehkäisyn osioon.

9.2 Palotarkastuspöytäkirjojen käsittely

Palotarkastuksista, yleisötilaisuuksien tarkastuksista ja asiakirjavalvonnan perusteella annetuista korjausmääräyksistä tai välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan keskeyttämisistä laaditaan pelastuslain 379/2011, 80 §:n mukaisesti ensin tarkastuspöytäkirja.

Pöytäkirja tulee myös laatia, jos pelastusviranomainen antaa muutoin kuin valvontakäynnin yhteydessä esim. asiakirjavalvonnan perusteella valvontatehtävänsä liittyvän korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan.

Pelastuslaissa ei ole erityisiä säännöksiä kuulemisesta, joten lähtökohtaisesti noudatetaan hallintolakia. Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain yleinen lähtökohta on, että asianosaista kuullaan kirjallisesti eli varataan tälle mahdollisuus toimittaa kirjallinen vastine kuulemisen kohteena olevista asiakirjoista (HE 72/2002). Hallintolain 37 §:n mukaan viranomaisen on pyynnöstä varattava asianosaiselle tilaisuus esittää vaatimus tai selvitys suullisesti, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi ja kirjallinen menettely tuottaa asianosaiselle kohtuuttomia vaikeuksia. Suullinen kuulemismenettely edellyttää asianosaisen nimenomaista

tahdonilmaisua suulliseen kuulemiseen. Muut asianosaiset on kutsuttava samanaikaisesti paikalle, jos se on välttämätöntä asianosaisten oikeuksien tai edun valvomiseksi.

Velvollisuus kuulla asianosaista ei riipu korjausmääräyksen laadusta tai viranomaisen ratkaisusta. Myös niissä tapauksissa, joissa johtopäätelmänä on ”ei huomautettavaa”, tulee kuuleminen suorittaa asianmukaisesti. Sopivanmittaisena kuulemisaikana voidaan pitää kahta viikkoa siitä, kun asiakas saa palotarkastuspöytäkirjaluonnoksen.

Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennösinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Asiakirjoja ei kuulemisvaiheessa lähetetä todisteellisesti. Palotarkastuspöytäkirjaluonnos voidaan toimittaa asiakkaalle kirjallista kuulemista varten tavanomaisella postilla tai sähköpostilla. Tässä vaiheessa asiakirja ei vielä ole valmis.

Kuulemisen jälkeen asiakkaalla kuultavana olleesta palotarkastuspöytäkirjaluonnoksesta laaditaan valituskelpoinen palotarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan kohteen edustajalle. Palotarkastuspöytäkirjaan liitetään mukaan valitusosoitus. Tarvittaessa palotarkastuspöytäkirja (hallintopäätös) toimitetaan todisteellisesti.

Kuulemisen kohteena oleva asia voidaan ratkaista ilman asiakkaalta saatavaa selvitystä, mikäli selvitystä ei saada määräaikaan mennessä pöytäkirjan vastaanottamisesta.

Pöytäkirja on pelastuslain 80 §:n 4 momentin nojalla viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille. Velvoitteita sisältävä hallinnollinen päätös on toimitettava todisteellisesti. Mikäli pöytäkirja ei pidä sisällään velvoittavaa määräystä, riittää toimittaminen tavallisella kirjeellä, jonka lisäksi asiakirja voidaan toimittaa esimerkiksi sähköpostilla.

Tavallisena postina voidaan toimittaa hallintopäätökset, jotka eivät sisällä velvoittavia päätöksiä. Tällöin vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä ja sähköpostin kolmantena päivänä sen lähettämisestä.

Pelastuslaitos katsoo palotarkastuspöytäkirjan olevan valmis, kun se valvontakäynnin ja tarvittavan kuulemisen jälkeen on allekirjoitettu, samalla asiakirjan katsotaan tulleen julkiseksi.

Pelastuslaitoksen hallintopäätökset perustuvat pelastuslain 2. ja 3. lukuun (*ns. perustelupykälät*), lisäksi voidaan käyttää maankäyttö- ja rakennuslain alaisia säädöksiä ”referenssimateriaalina”, siitä kuinka asia tulisi saattaa lainsäädännön vaatimalle tasolle.

Määräysten tukena voidaan käyttää myös asiakkaalle suunnattuja erikseen laadittuja ohjemateriaaleja, joiden avulla asiakas voi tarkemmin tutustua määräykseen liittyviin teknisiin asioihin.

Mikäli valvontakäynnin yhteydessä käsitellään kemikaaliturvallisuuteen liittyviä asioita, ne kirjataan samaan pöytäkirjaan muun valvonnan havaintojen kanssa. Pelastuslain ja kemikaaliturvallisuuslain nojalla annetut määräykset erotellaan riittävän selkeästi toisistaan niin, että kohteen edustajalle on selvää, kumman lainsäädännön perusteella ne on annettu.

Palotarkastuspöytäkirjoista ja muista valvontatoimintaan liittyvistä asiakirjoista ei oteta tarpeettomia paperikopioita. Valvonnassa tarvittavat paperitulosteet arkistoidaan arkistointiohjeen mukaisesti.

Palotarkastuspöytäkirjat tallennetaan käytössä olevaan WiseMaster- palotarkastusohjelmaan. Valvontarekisterin kaikki tiedot tarkastetaan aina tarkastuksen yhteydessä ja tarpeettomat tiedot poistetaan.

9.3 Valvontatietojen ja luottamuksellisten tietojen käsittely

Pelastuslain 379/2011 93 §:n mukaan pelastuslaitos saa ylläpitää henkilörekisteriä rakennusten ja muiden kohteiden turvallisuuteen liittyvää valvontatehtävää varten. Pelastusviranomaiset saavat käyttää rekisterissä olevia henkilötietoja työtehtäviinsä liittyen.

Viranomaisen asiakirja on määritelty julkisuuslain 5 §:ssä ja sillä tarkoitetaan pelastuslaitoksen hallussa olevaa asiakirjaa, jonka pelastuslaitos tai sen palveluksessa oleva on laatinut taikka joka on toimitettu pelastuslaitokselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa.

Kunnallisen viranomaisen asiakirjoja koskeva laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta mukaan viranomaisen asiakirja voi olla julkinen, ei- julkinen tai salassa pidettävä. Viranomaisen asiakirja on oletusarvoisesti julkinen, ellei jokin lakiin perustuva seikka tee siitä salassa pidettävää.

Julkisuuslain 24 §:ssä (621/1999) on erikseen määritelty ne asiakirjat, jotka ovat joko kokonaan tai osittain salassa pidettäviä.

9.4 Asiakirjojen pyytäminen ja luovutus

Pelastusviranomaisen tekemän palotarkastuspöytäkirjan julkisuus ja sen luovuttamisperiaatteet perustuvat lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999). Julkisuusperiaatteena on, että palotarkastuspöytäkirja on julkinen asiakirja, ellei sitä ole perustelluista syistä luokiteltu salaiseksi. Tällöinkin salaus koskee vain niitä pöytäkirjan kohtia, jotka ovat perusteltavissa säädöksissä esitetyillä kohdilla (621/1999, 24§). Pöytäkirjan tai raportin luovutuksesta päättää erillisen harkinnan mukaan johtava palotarkastaja tai hänen esimiehensä. Tietojen salaamisen päättää valvontatehtävän suorittanut pelastusviranomainen.

10 VALVONTAYHTEISTYÖ MUIDEN VIRANOMAISTEN JA TAHOJEN KANSSA

Pelastusviranomaisilla on muiden viranomaisten työtä tukeva asiantuntijarooli. Useissa säädöksissä annetaan pelastusviranomaisille oikeus ja velvollisuus antaa lausuntoja turvallisuuden näkökulmasta. Asiantuntijaroolia voidaan toteuttaa myös yhteisvalvonnoissa.

Yleisenä viranomaisten yhteistoimintamuotona on yhteisvalvontakäyntien tekeminen tarkoituksenmukaisissa kohteissa. Yhteisvalvonnoissa tulee kiinnittää huomiota viranomaisten välisiin toimivaltakysymyksiin.

Pelastusviranomaisen toimivalta nojautuu pelastuslain, kemikaaliturvallisuuslain ja öljyvahinkojen torjuntalain säädöksiin. Pelastusviranomaisen omasta valvontakäynnistä tehdään aina oma hallintopäätös.

Pelastusviranomaisella on rinnakkainen ja osittain päällekkäinen valvontavelvoite muutamien muiden valvontaviranomaisten kanssa. Tarkastusten lisäksi pyritään yhteistyöhön tiedonvaihdoissa, varsinkin kun toisen viranomaisen myöntämät luvat esim. ympäristöluvat vaikuttavat valvontavälien määrittämiseen. Osa keskeisistä yhteistyötahoista on alueellisesti tunnistettavissa paikallisen turvallisuussuunnittelun kautta.

10.1 Turvallisuus ja kemikaalivirasto

Pelastusviranomainen osallistuu mahdollisuuksien mukaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston suorittamilla laajamittaiseen vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvillä tarkastuksilla, saatuaan kutsun em. tarkastustilaisuuteen.

Pelastusviranomainen antaa lausunnot Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pyytämistä erilaisista asiakirjoista.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015, 32 § velvoittaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimittamaan tiedon laajamittaisen kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin lupapäätöksestä myös pelastusviranomaiselle. Ennen turvallisuusselvityskohteen lupapäätöksen johtopäätösten ilmoittamista TUKES:n on varattava pelastusviranomaiselle mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä. TEKES:n on myös toimitettava turvallisuusselvitystä koskevat johtopäätökset tiedoksi pelastusviranomaiselle samoin kuin tehtävistä käyttöönottotarkastuksista ja tarkastusohjelman mukaisista tarkastuksista. Tarkastuksista ilmoittamisvelvoite koskee myös hyväksytyjä tarkastuslaitoksia. Samaisessa asetuksessa on myös säädetty toiminnanharjoittajan veloitteesta ilmoittaa pelastusviranomaiselle öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta, joka on pelastusviranomaisen tarkastettava kolmen kuukauden sisällä.

Pelastuslain 379/2011, 81 § mukaan pelastusviranomaisen suorittaessa pelastuslain mukaista valvontatehtävää havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen veloitteiden toteuttamisessa ja arvio puutteiden aiheuttavan vakavaa varaa henkilöturvallisuudelle ja puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

Laki pelastustoimen laitteista 10/2007 17 § velvoittaa pelastusviranomaisen ilmoittamaan palotarkastuksessa tai muussa toiminnassaan havaitsemistaan pelastustoimen laitteita taikka asennusliikkeiden tai tarkastuslaitosten toimintaa koskevista vakavista puutteista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Valtioneuvoston asetuksen kaivosturvallisuudesta 1571/2011 17 § ja 18 § mukaan kaivosviranomaisen on ilmoitettava kaivoksen tarkastuksesta sekä toimitettava tarkastuskertomus asianomaiselle pelastusviranomaiselle. 1.1.2011 alkaen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii kaivosviranomaisena.

10.2 Kuntien kaavoitus- ja rakennusvalvontaviranomaiset

Yhteistyössä kaavoittajan kanssa pelastusviranomainen toimii asiantuntijana seuraavissa asioissa: Alueen saavutettavuus, sammutusveden saanti, pelastustoiminnan tilantarve, tapahtuneet onnettomuudet, riskialueet ja pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen huomioimisen vaikutukset.

Pelastusviranomainen antaa pyydettyä kaava-asiakirjoista lausuntoja. Lausuntojen maksullisuus on määritelty pelastuslaitoksen palveluhinnastossa. Hinnasto päivitetään vuosittain.

10.3 Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset

Pelastusviranomainen on mukana rakennuslupakäsittelyssä rakennusvalvontaviranomaisen niin pyytäessä, lista yleisimmistä kohteista:

- hoiva- / hoitolaitos
- rakennukset joissa on tuettua asumista
- senioritalot
- poistumisturvallisuusselvityskohteet ja muut aluehallintoviranomaiselle ilmoitus- tai lupavelvolliset kohteet
- kokoontumis- ja liiketilat (sisältää mm. koulut ja päiväkodit)
- majoitus- ja ravitsemustoiminta ja leirintäalueet (myös tilapäiset)
- kulttuuriomaisuutena suojelut kohteet
- vaativat ja kooltaan suuret tuotanto- ja varastotilat
- palo- ja räjähdysvaaralliset tilat (ilmoitusvelvolliset)
- maatilat joille alueellinen ympäristökeskus on antanut luvan

Pelastusviranomainen antaa pyydettyä rakennuslupa-asiakirjoista lausuntoja. Lausuntojen maksullisuus on määritelty pelastuslaitoksen palveluhinnastossa. Hinnasto päivitetään vuosittain.

Pelastusviranomainen antaa tarvittaessa asiantuntijalausuntoja rakennuksien käyttöönottoon liittyen Pohjois-Savon maakunnan rakennusvalvontaviranomaisten ja Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kesken sovitun mukaisesti. Käynti työmaalla tehdään yleensä kohteen vastaavan työnjohtajan kanssa rakennusvalvontaviranomaisen tai kohteen edustajan kanssa sopien. Pelastusviranomainen ei ole tässä tapauksessa valvova viranomainen, vaan käyttöönottoon liittyvät määräykset antaa rakennusvalvontaviranomainen.

Kuopion kaupungissa (liitoskuntien Karttula, Vehmersalmi, Nilsjä, Maaninka, Juankoski) pelastusviranomainen osallistuu rakennuslupien käsittelyyn ns. lausuntotyöryhmässä. Muiden kuntien osalta pelastusviranomainen osallistuu rakennuslupien käsittelyyn pyydettyä.

Pelastusviranomainen antaa asiantuntijalausunnon rakennuskohteen henkilö- ja paloturvallisuudesta, sekä sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden ja poistumisreittien määräysten mukaisuudesta, rakennusvalvontaviranomaiselle rakennuksen käyttöönottokatselmuksessa.

Yleensä pelastusviranomaisen läsnäolo katselmuksella kirjataan rakennuksenvälvönnön käyttöönottokatselmuspöytäkirjaan.

Pelastusviranomainen voi pyydettyä suorittaa myös ennakoivia rakennuksen käyttöönottoon liittyviä valvontakäyntejä pelastustoimen asioista rakennustyömaan vastaavan työnjohtajan kanssa.

Pelastusviranomainen suorittaa rakennuksen käyttöönottokatselmuksen oman sisäisen ohjeen mukaisesti.

Tarkastusten maksullisuus on määritelty pelastuslaitoksen palveluhinnastossa.

Pelastusviranomainen osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä suurempien rakennushankkeiden suunnittelun aloituskokouksiin ja varsinaisen rakennustyön aloitusta ennen pidettäviin aloituskokouksiin.

Sammutus- ja pelastustyötä helpottavilla laitteilla varustettujen rakennusten käyttöönottotarkastuksiin pelastusviranomainen osallistuu harkintansa mukaan silloin, kun rakennuksen käyttötapa on joku muu kuin edellä mainittu.

Pelastuslaitos suorittaa em. listan perusteella valvontakäynnin, joka kohdistuu kohteessa tapahtuvan toiminnan henkilö- ja paloturvallisuuteen. Tarkastus kirjataan palotarkastusohjelmaan kohteen ensimmäisenä tarkastuskäyntinä. Käynti suoritetaan sen jälkeen, kun rakennusvalvonta on antanut rakennukselle käyttöönottoluvan. Asianosaisena on tällöin kiinteistön omistaja ja/tai kohteen toiminnanharjoittaja.

Pelastuslain 379/2011, 81 § mukaan pelastusviranomaisen suorittaessa pelastuslain mukaista valvontatehtävää havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvio puutteiden aiheuttavan vakavaa varaa henkilöturvallisuudelle ja puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle. Pelastusviranomainen ilmoittaa valvontakäynneillä havaitsemistaan rakennusluvan vastaisessa käytössä olevista kohteista paikalliselle rakennusvalvontaviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015 36 § velvoittaa pelastusviranomaisen toimittamaan tekemänsä päätökset ja tarkastuspöytäkirjat vähäisestä kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tiedoksi kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Sama velvoite koskee myös päätöksiä kemikaalien tilapäisestä vähäisestä toiminnasta.

10.4 Suunnittelijat ja rakennusliikkeet

Pelastusviranomainen antaa pyydettyä rakennussuunnitelmista lausuntoja, ja neuvottelee ennen suurien rakennushankkeiden suunnittelun aloittamista rakennuttajan kanssa henkilö- ja paloturvallisuuden periaatteista. Lausuntojen maksullisuus on määritelty pelastuslaitoksen palveluhinnastossa.

Pelastusviranomainen hyväksyy automaattisen paloilmoittimen toteutuspöytäkirjat.

Pelastusviranomainen voi pyydettyä suorittaa myös ennakoivia rakennuksen käyttöönottoon liittyviä valvontakäyntejä pelastustoimen asioista rakennustyömaan vastaavan työnjohtajan kanssa.

Pelastusviranomainen suorittaa rakennuksen käyttöönottokatselmuksen oman sisäisen ohjeen mukaisesti.

Lausuntojen maksullisuus on määritelty pelastuslaitoksen palveluhinnastossa.

10.5 Poliisi

Ilotulitusnäytöksiä valvoo poliisi. Poliisin tulee pyytää lausunto ilotulitenäytöksestä pelastusviranomaiselta. Lisäksi poliisin tulee toimittaa päätöksestä kopio pelastusviranomaiselle. (819/2015, 61 §).

Pelastusviranomainen antaa poliisille toimitetusta ilotulitusnäytöksen ilmoituksesta lausunnon. Lausunto annetaan läheisyysperiaatteella tapahtumapaikkaa lähinnä olevan paloasemavastaavan toimesta tai päätoimisten palotarkastajien toimesta.

Ampuma-aseasetuksen (145/1998) 10 §:ssä säädetään asealan elinkeinoluvan hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä sen kunnan palo- ja pelastusviranomaisen sekä poliisilaitoksen lausunto, jonka alueella asealan elinkeinoa aiotaan harjoittaa. Lausunnon antaminen tapahtuu keskitetysti Kuopiosta.

Pelastusviranomainen antaa pyydettyä myös muita lausuntoja poliisille.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma tulee toimittaa pelastusviranomaiselle arvioitavaksi.

Pelastusviranomaisen on tarvittaessa toimitettava suunnitelma poliisille sekä ensihoidosta vastaavalle terveysviranomaiselle (PelL 16 §).

Pelastuslaitos osallistuu sovittaessa yhteisiin teemallisiin tarkastuksiin poliisin ja muiden viranomaisten kanssa.

10.6 Kuntien ja kuntayhtymien terveys- ja sosiaalitoimi

Pelastusviranomainen käsittelee pelastuslain 379/2011 42 § mukaiset paloriski-ilmoitukset, joita sosiaali- ja terveysviranomaiset tai joku muu taho on toimittanut pelastusviranomaisen tietoon. Paloriski-ilmoitus käsitellään pelastuslaitoksen sisäisen ohjeen mukaisesti ja tarvittaessa kohteeseen tehdään valvontakäynti (palotarkastus). Paloriskiasuntojen käsittelyn yhteydessä tehdään yhteistyötä erityisesti ympäristöterveysvalvonnan kanssa. Asunnoissa saattaa olla molempien viranomaisten valvontavastuulle kuuluvia asioita.

Vanhuspalvelulain (980/2012) mukaan, mikäli alueen pelastustoimen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tiedon sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeesta olevasta iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, hänen on salassapitosäännöksen estämättä viipymättä ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle.

Lastensuojelulain (417/2007) mukaan muun muassa palo- ja pelastustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Sosiaaliviranomaisella on velvollisuus ilmoittaa pelastuslain 379/2011 42 § mukaisesta havaitsemastaan onnettomuusriskistä pelastusviranomaiselle salassapitosäännösten estämättä.

Yhteistyötarpeet voi tulla esille esimerkiksi valvontatyön yhteydessä havaittujen eläinten hoitamiseen liittyvien epäkohtien myötä. Tällöin pelastusviranomaisen velvollisuus on tehdä eläinsuojeluilmoitus kunnan eläinlääkärille. (Eläinsuojelulaki 247/1996.)

Majoitushuoneistoja koskevat ilmoitukset ja niihin liittyvät valvontakäynnit on ilmoitettava pelastusviranomaiselle (Terveydensuojelulaki 763/1994 15 §).

Ympäristöterveysvalvonnan kanssa tehdään lisäksi yhteistyötä yleisötapauksissa ja kemikaaliturvallisuudessa.

10.7 Itä-Suomen Aluehallintoviranomainen

Pelastusviranomainen antaa tarvittaessa lausuntoja seuraavien toimialojen asioissa:

- yksityisten terveystalvelujen luvat
- oikeusturva ja luvat
- ympäristöluvut
- alkoholin anniskeluluvat

Pelastuslaitos osallistuu pyydettyä tarkastuksille aluehallintoviranomaisen kanssa.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015, 36 § velvoittaa pelastusviranomaisen toimittamaan tekemänsä päätökset ja tarkastuspöytäkirjat vähäisestä kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tiedoksi aluehallintovirastolle (työsuojelu). Sama velvoite koskee myös päätöksiä kemikaalien tilapäisestä vähäisestä toiminnasta. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun STM:n (1053/2011) asetuksen mukaan lupahakemukseen ja toiminnan aloittamista koskevaan ilmoitukseen on liitettävä pelastusviranomaisen lausunto.

Pelastuslaitos antaa lausunnon silloin, kun on kyseessä uusi toimintayksikkö. Mikäli kyseessä on toimisto tms. kohde, pelastuslaitos ei suorita erityistä palotarkastusta, koska kohde on käyttöön hyväksytty rakennusvalvontaviranomaisen käyttöönottokatselmuksessa. Rakennusvalvonta hyväksyy ko. tilat katselmuksessaan rakennusluvan mukaiseen käyttöön. Mikäli katselmuksessa on havaittu puutteita rakennusvalvontaviranomainen vastaa niiden huomioimisesta käyttöönottovaiheessa.

Pelastuslaitos suorittaa kohteen toiminnanharjoittajan kanssa tiedon saatuaan kohteessa erityisen palotarkastuksen viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta.

10.8 Pohjois-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pelastusviranomainen antaa pyydettyä lausuntoja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontaan liittyvistä asioista.

Patoturvallisuuslain 494/2009, 14 § mukaisesti patoviranomaisen on varattava pelastusviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi ennen padon luokittelupäätöksen tekemistä ja asiakirjojen hyväksymistä. Päätös ja myös päivitetty vahingonvaaraselvitys on annettava tiedoksi pelastusviranomaiselle.

10.9 Ympäristöviranomaiset

Pelastusviranomainen valvoo tärkeillä pohjavesialueilla olevien maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusvelvoitetta ja ilmoittaa tietoonsa tulleet poistetut öljysäiliöt ympäristöviranomaiselle (KTM:n päätös 344/1983). Öljysäiliöitä tarkastavien yritysten toimittamille pöytäkirjoille suoritetaan asiakirjavalvontaa. Asiassa on syytä tehdä yhteistyötä kunnan ympäristöviranomaisen kanssa.

Pelastusviranomainen antaa pyydettyä lausuntoja kunnallisen ympäristöviranomaisen ympäristölupiin.

Pelastuslain 379/2011, 81 § mukaan pelastusviranomaisen suorittaessa pelastuslain mukaista valvontatehtävää havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvio puutteiden aiheuttavan vakavaa varaa henkilöturvallisuudelle ja puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015, 36 § velvoittaa pelastusviranomaisen toimittamaan tekemänsä päätökset ja tarkastuspöytäkirjat vähäisestä kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tiedoksi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Sama velvoite koskee myös päätöksiä kemikaalien tilapäisestä vähäisestä toiminnasta.

Valtioneuvoston asetuksen kaivannaisjätteistä 190/2013, 5 § mukaan ympäristölupaviranomaisen on pyydettävä kohteen sisäisestä pelastussuunnitelmasta pelastusviranomaisen lausunto. Velvoite koskee suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen sisäistä pelastussuunnitelmaa. Valvontaviranomaisen on lisäksi toimitettava sisäiseen pelastussuunnitelmaan tehdyt tarkistukset pelastusviranomaiselle. Lisäksi lupaviranomaisen on toimitettava lupapäätös ja hakemukseen liittyvät pelastussuunnitelmaa koskevat muut asiakirjat pelastusviranomaiselle huomioon otettavaksi niiden toimialalla tehtäviä suunnitelmia varten (esim. ulkoinen pelastussuunnitelma).

10.10 Hätäkeskuslaitos

Pelastusviranomaisen hyväksyy paloilmoittimen toteutuspöytäkirjan ja lähettää sen asiakkaalle allekirjoitettuna. Toteutuspöytäkirjaan kirjataan kohteen hälytysvaste ja pelastuslaitoksen muut vaatimukset. Asiakkaan lisäksi kohteen toteutuspöytäkirja toimitetaan tiedoksi toimenpiteitä varten paikalliselle rakennusvalvontaviranomaiselle ja Kuopion hätäkeskukseen.

Hätäkeskus perustaa toteutuspöytäkirjan mukaisesti tietojärjestelmäänsä kohteen tiedot ja jättää kohteen nk. testaustilaan odottamaan kohteen käyttöönoton ilmoitusta.

Paloilmoittimen käyttöönotto tapahtuu paloilmoittimen käyttöönottotarkastuksen ja rakennuksen loppukatselmuksen jälkeen. Paloilmoittimen käyttöönottotarkastuksen suorittaa TUKES:n hyväksymä tarkastuslaitos ja loppukatselmuksesta vastaa rakennusvalvontaviranomainen. Kun rakennusvalvontaviranomainen on hyväksynyt rakennuksen käyttöön rakennuslupapäätöksen mukaisesti, ovat rakennuksen sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet myös hyväksytyt. Kun katselmuksella on tehty ja rakennus ja paloilmoitin hyväksytyt käyttöön tarkastuspöytäkirjojen huomioiden mukaisesti, kohteen omistaja ilmoittaa hätäkeskuslaitoksen nettisivuilla olevien ohjeitten mukaisesti Kuopion hätäkeskukseen ja pelastuslaitokselle kohteen käyttöönotosta. Hätäkeskus kytkee kohteen paloilmoittimen valvontatilaan kohteesta tulevan ilmoituksen perusteella. Automaattisen paloilmoittimen käyttöönoton prosessi on kuvattu Pohjois-Savon pelastuslaitoksen nettisivuilla.

10.11 Tarkastuslaitokset

Pelastusviranomaisen osallistuu mahdollisuuksien mukaan tarkastuslaitosten suorittamiin automaattisen paloilmoitin ja sammutuslaitteiston käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksiin, saapuneen ilmoituksen perusteella.

Pelastuslaitos suorittaa laitokselle saapuneille automaattisen paloilmoitin ja sammutuslaitteiston käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksien pöytäkirjoille asiakirjavalvontaa ja tarvittaessa suorittaa ko. valvontakohteissa ylimääräisen palotarkastuksen.

Laki pelastustoimen laitteista 10/2007, 13 § velvoittaa tarkastuslaitosta ilmoittamaan alueen pelastusviranomaiselle tarkastustoiminnassaan havaitsemista vakavista puutteista, jotka koskevat palonilmaisulaitteistoa tai automaattista sammutuslaitteistoa.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015, 32 § velvoittaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimittamaan tiedon laajamittaisen kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin lupapäätöksestä myös pelastusviranomaiselle. Ennen turvallisuusselvityskohteen lupapäätöksen johtopäätösten ilmoittamista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varattava pelastusviranomaiselle mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on myös toimitettava turvallisuusselvitystä koskevat johtopäätökset tiedoksi pelastusviranomaiselle samoin kuin tehtävistä käyttöönottotarkastuksista ja tarkastusohjelman mukaisista tarkastuksista. Tarkastuksista ilmoittamisvelvoite koskee myös hyväksytyjä tarkastuslaitoksia.

10.11 Muut yhteistyötahot

Pelastuslaitos osallistuu sovittaessa yhteisiin tarkastuksiin Valviran, liikenteen turvallisuusvirasto Trafin, Huoltovarmuuskeskukseen, onnettomuustutkintakeskuksen, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja tullin kanssa.

11 EPÄSÄÄNNÖLLESTI SUORITETTAVAT TARKASTUKSET

11.1 Erityiset palotarkastukset

Pelastuslaitos voi valvontasuunnitelmassaan määritellä kohteet, joissa se katsoo ennen toiminnan aloittamista tehtävän valvontakäynnin olevan tarpeen. Käynti tehdään sen jälkeen, kun rakennusvalvonta on antanut rakennukselle käyttöönottoluvan. Valvontakäynti on tällöin kohteen ensimmäinen määräaikainen palotarkastus. Asianosaisena on tällöin kiinteistön omistaja ja/tai kohteen toiminnanharjoittaja.

Pelastuslaitos suorittaa tarvittaessa sellaisiin uudisrakennus- tai saneerauskohteisiin valvontakäynnin (erityinen palotarkastus), joissa rakennusvalvontaviranomainen on rakennuslupapäätöksessään määritellyt pelastuslaitoksen suorittaman palotarkastuksen toiminnan aloittamisen ehdoksi.

Pelastuslaitos voi suorittaa erityisen palotarkastuksen myös rakennusvalvontaviranomaisen ilmoittaessa valvontasuunnitelman kohdassa 10.2 esitettyjen kohteiden käyttöönottokatselmuksesta, joihin pelastusviranomainen ei ole päässyt osallistumaan.

Erityisessä palotarkastuksessa arvioidaan em. toiminnanharjoittajien kykyä huolehtia pelastuslain 379/2011 2. ja 3. luvussa esitettyjen velvoitteiden toteutumista ja sitä miten asiat on esitetty kohteen pelastussuunnitelmassa.

Mikäli pelastusviranomainen osallistuu yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa rakennuksen käyttöönottokatselmukseen ja allekirjoittaa pelastustoimen katselmuksen osalta rakennusvalvontaviranomaisen laatiman pöytäkirjan, pidetään katselmusta erityisenä palotarkastuksena.

11.2 Korjausmääräysten suorittamisen valvonta (jälkivalvonta)

Pelastuslain 379/2011 81 §:n mukaan valvontatoiminnan yhteydessä havaitusta palo- tai henkilöturvallisuuden puutteesta tulee kirjoittaa palotarkastuspöytäkirjaan yksiselitteiset korjausmääräykset säädösviitteineen sekä määräaika toimenpiteen korjaamiseksi.

Jokaista annettua korjausmääräystä on aina valvottava. Vakavammista puutteista annettujen kirjallisen korjausmääräysten noudattaminen todennetaan suorittamalla kohteessa jälkipalotarkastus. Lievemmissä puutteissa jälkivalvonta voidaan toteuttaa muulla luotettavalla tavalla, kuten esimerkiksi asiakkaan tekemän ilmoituksen, sähköposti- tai puhelinkeskustelun, kolmannen osapuolen tarkastus-, puhdistus- tai korjauspöytäkirjan toimittamisen tms. perusteella.

Jälkipalotarkastuksella tarkastetaan, että puutteet on korjattu annettujen määräysten mukaisesti. Huomattavia puutteita palo- ja henkilöturvallisuudessa, joita on valvottava paikan päällä tehtävällä jälkipalotarkastuksella:

- vakavat puutteet poistumisjärjestelyissä
- turvallisuutta ylläpitävän laitteen toimimattomuus tai vakava puute
- useita merkittäviä puutteita palo- tai henkilöturvallisuudessa
- asiakas ei tee ilmoitusta annettujen korjausmääräysten suorittamisesta tai muutoin saadaan tietää, ettei annettuja korjausmääräyksiä ole suoritettu.

11.3 Ylimääräiset palotarkastukset

Ylimääräisiä palotarkastuksia suoritetaan jonkin ennalta suunnitellun teeman tai pelastusviranomaiselle tulleen ilmoituksen perusteella.

Ylimääräisiä palotarkastuksia suoritetaan esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- kohteessa, josta on tehty pelastuslain 379/2011, 42 § 2 momentin mukainen ilmoitus
- tarkastuslaitoksen tekemän ilmoituksen perusteella
- merkittävää palovaaraa aiheuttava rakennus- tai muu työmaa
- ravintolatiloiissa tapahtuvat kausitarkastukset
- kohteesta on tullut tarkastuspyyntö
- nuohoojan vikailmoituksen käsittelyn yhteydessä
- sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteistojen asiakirjavalvonnan seurauksena
- operatiivinen toiminta aiheuttaa tarpeen tarkastukselle

11.4 Muut tarkastukset

Pelastusviranomainen suorittaa pyydettyä pelastusteiden käyttökelpoisuuden tarkastamisen.

12 PALORISKI-ILMOITUKSIIN LIITTYVÄT VALVONTAKÄYNNIT

Pelastuslain 379/2011 42 §:n mukaisien ns. Paloriski-ilmoitusten ylimääräiset palotarkastukset suoritetaan Pohjois-Savon pelastuslaitoksella erillisen ohjeen mukaisesti. Ilmoituksen jälkeen suoritettavalle ensimmäiselle ylimääräiselle palotarkastukselle pyritään saamaan aina mukaan kaikki ne viranomaiset, joilla voidaan olettaa olevan toimivaltuuksia tarkastuksen kohteessa.

13 VALVONTAA SUORITTAVAT VIRANHALTIJAT

Valvontakäyntejä suorittavat pelastusviranomaiset, eli kaikki pelastuslaitoksen päätoimiset viranhaltijat. Poistumisturvallisuuskohteiden ja vaativien palotarkastuskohteiden palotarkastuksia suorittavat päätoimiset palotarkastajat ja päällystöviranhaltijat. Valvontakohteiden jako vastuupalotarkastajien välillä toteutetaan palotarkastusohjelman avulla ja siitä vastaa asemavastaava tai toimialueen palopäällikkö.

14 VALVONNAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Valvonnan toteutumista arvioidaan palotarkastusohjelmasta saatavien tilastojen perusteella kolmannes vuosittain vertaamalla suoritettua vuosisuunnitelmaan ja edellisten vuosien tuloksiin siltä osin, kun se on mahdollista.

Mittareiksi on valittu tunnuslukuja, joiden tuottaminen onnistuu Pronton valmiiden työkalujen avulla. Vaikuttavuuden arviointia pyritään kehittämään omatoimisesti ja huomioiden valtakunnallinen kehitystyö.

Mittari	Lisätiedot
Henkilövahingot tulipaloissa	Palokuolemat ja vakavat loukkaantumiset
Osuus asuinrakennuspaloista, joissa ei ole ollut palovaroitinta [%]	Tarkastelut aineiston sallimissa rajoissa erillisissä pien-, rivi- ja ketju- sekä asuinkerrostaloissa
Rakennuspalojen ja rakennuspalovaarojen määrä valvontasuunnitelman mukaisissa ryhmissä suhteutettuna asukaslukuun [1/as*a]	A1-A8
Osuus kaikista rakennuspaloista ja rakennuspalovaaroista, joissa alkusammutusta yritettiin	Tarkastelut aineiston sallimissa rajoissa
Osuus asuinrakennuspaloista ja asuinrakennuspalovaaroista, joissa alkusammutusta yritettiin	Tarkastelut aineiston sallimissa rajoissa
Tarkastusprosentti	

Palotarkastajan oma arviointi tekemistään palotarkastuksista	Kerätään vuosittain
Onnettomuuksien ehkäisyyn käytetyt resurssit suhteessa asukaslukuun [htv/as]	Vertailukohtana muut alueet tai valtakunnallinen keskiarvo

15 KEMIKAALIKOhteiden VALVONTA

Pelastuslain lisäksi pelastusviranomainen on säädetty yhdeksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) valvontaviranomaiseksi. Kemikaaliturvallisuuslain tavoitteena on ehkäistä ja torjua vaarallisten kemikaalien sekä räjähteiden valmistuksesta, käytöstä, siirrosta, varastoinnista, säilytyksestä ja muusta käsittelystä aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja.

Pelastusviranomainen tekee muunkinlaisia hallintopäätöksiä, kuin pöytäkirjamallisia. Näitä ovat esimerkiksi saapuneista kemikaali-ilmoituksista tehdyt päätökset ja saapuneiden ilmoitusten käsittelemättä jättämisestä tehdyt päätökset.

Pelastusviranomaisen valvontavastuu kattaa vähäistä kemikaalien käsittelyä ja varastointia, nestekaasun käyttöä ja varastointia, öljylämmityslaitteistoja, maanalaisten öljysäiliöiden tarkastustoimintaa ja räjähteiden varastointia ja osin räjähteiden varastointia sekä pyroteknisten tuotteiden varastointiin kaupan yhteydessä tai luovutukseen yksityiseen kulutukseen koskevat tehtävät.

Pelastusviranomainen vastaanottaa ja suorittaa sille määriteltäviä kemikaalivalvontaan liittyviä säädöksissä kerrottuja tehtäviä. Keskeisimpiä ovat kemikaalilaki 685/2015, kemikaaliasetus 675/1993, laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005, VN asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta 819/2015, sekä Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015.

Alle ilmoitusrajan jäävien, sekä ilmoitusrajan ylittävien vähäisten kohteiden vuosittain tapahtuva valvonta suoritetaan määräaikaisen palotarkastuksen yhteydessä.

Osa kemikaalivalvontaan liittyvistä valvontasuoritteista tapahtuu asiakirjavalvontana, (sisältää mm. pientalojen maanalaisten öljysäiliöiden katsastusvelvoitteen), Ktm päätös Maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista 344/1983.

15.1 Ilmoitukset, niiden käsittely ja päätökset

Pelastusviranomainen tekee lupapäätöksiä toiminnanharjoittajan ilmoitusta koskevassa asiassa seuraavien, valvontatehtäviin liittyvien, lakien ja asetusten pohjalta: laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005, Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015 sekä VN asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta 819/2015.

Päätöksessään valvontaviranomainen voi asettaa toiminnanharjoittajalle tarpeellisia ehtoja turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi. Pelastusviranomainen voi myös hyväksyä, että päätöksen perusteella suoritettava tarkastus voidaan korvata laissa tarkoitetun tarkastuslaitoksen tarkastuksella.

VN asetuksen 685/2015 vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 33 §:ssä mainitaan, että ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään kuukausi ennen teollisen käsittelyn tai varastoinnin aloittamista pelastuslaitokselle. Ilmoitus tehdään Pohjois-Savon pelastuslaitoksen nettisivuilla olevalla lomakkeella, jossa on myös ilmoituksen palautusosoite pelastuslaitoksen sähköpostiin (pskemikaali-ilmoitukset@kuopio.fi.) Pelastuslaitos varaa päätöksien toimitusajaksi kaksi kuukautta kemikaali-ilmoituksen saapumispäivästä lukien.

Kemikaalipäätökset tekee johtava palotarkastaja tai hänen sijainen.

15.2 Tarkastukset

Pelastusviranomainen tarkastaa toiminnanharjoittajan toimintatavat ja teknisen toteutuksen seuraavien lakien ja asetusten mukaisesti: laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005, Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015 sekä räjähdeasetus 473/1993.

Pelastusviranomainen voi hyväksyä, että tarkastus voidaan korvata myös laissa tarkoitetun tarkastuslaitoksen tarkastuksella.

15.3 Poikkeukset

Pelastusviranomainen voi, 390/2005 Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 36 §, mukaisesti yksittäistapauksissa rajoittaa vaarallisten kemikaalien säilytysmääriä tai määrätä säilytykselle muita turvallisuuden kannalta tarpeelliseksi katsottuja rajoituksia tai ehtoja.

16 VALVONTATYÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Tärkeimpiä tehtäviä valvontatyön kehittämisessä on valvontatoimien tasapuolinen mitoittaminen valvontatyöhön osallistuvan henkilöstön kesken. Valvontatoimia jaettaessa tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida henkilöstön muut tehtävät pelastuslaitoksella ja mitoittaa henkilökohtaiset suoritteet kokonaisuus huomioiden. Muuttuvat työmenetelmät ja säädösperusta edellyttää myös henkilöstön täydennyskoulutusta ja henkilöstön kehittämissuunnitelman tekemistä.

Valvontakäyntien suunnittelua tehostetaan siten, että tarkastukset suunnitellaan ja suoritetaan kalenterivuoden marraskuun loppuun mennessä.

Kerros- ja rivitalojen osalta tutkitaan valvontakäyntien lisäksi omavalvonnan kohdentamista asuinhuoneistoihin siten, että valvonta kohdistuisi sekä asukkaiden, että taloyhtiöiden vastuulla olevien pelastuslain velvoitteiden suorittamiseen.

WiseMaster -palotarkastusohjelman rakennustietokanta päivitetään vuosittain. Palotarkastusohjelman käyttökoulutusta lisätään.

Pelastuslaitos laatii jatkossa valvontasuunnitelmassa esiintyvien valvontasuoritteiden osalta toimintaohjeet.

- pöytäkirjaohje
 - o asiakirjojen luovuttaminen
- valvontamaksut
- valvontakohteille etukäteen lähetettävä materiaali (mm. etukäteiskirje)
- väestönsuoja valvontakäynnin osana
 - o väestönsuojan toimintakuntoon saattosuunnitelma
- asiakirjavalvonta
 - o WiseMaster- palotarkastusohjelman asiakirjavalvontatoimintojen käyttäminen
 - o nuohoojan vikailmoitus käsittely
 - o sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden määräaikaistarkastukset
- pientalojen ja vapaa-ajan asuntojen omavalvontaa kehitetään
- pelastuslain 42 § käsittely
- pelastuslain vastainen toiminta (pelastusrikkomus)
- hallintopakkeineinot (pakkeinojen käyttö)
- rakennusluvan vastainen käyttö (ilmoitusmenettely)
- poistumisturvallisuusselvityksen käsittely
- pelastussuunnitelmat
 - o rakennusten
 - o yleisötilaisuuksien
- turvallisuusviestintä valvontatehtävissä
- paloilmittimen toteutuspöytäkirja
 - o paloilmittimen käyttöönotto
- kemikaalivalvonta
 - o tärkeillä pohjavesialueilla olevien öljysäiliöiden katsastusvelvoitteen valvonta
 - o ilotulitusmyyntipaikkojen päätökset ja tarkastukset
- erityisen palotarkastuksen suorittaminen
- rakennustyömaiden vastaavan mestarin tarkastuslista pelastusviranomaisen vastuualueelta

17 VALVONTASUUNNITELMAAN VAIKUTTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

- 1) Pelastuslaki 379/2011 (huomioitu muutos pelastuslakiin koskien nuohousta 1.1.2019 alkaen)
- 2) Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005
- 3) Ktm päätös maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista 344/1983
- 4) VN asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015
- 5) Kuntalaki 410/2015
- 6) Hallintolaki 434/2003
- 7) Hallintolain käyttölaki 586/1996
- 8) Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 706/2007
- 9) Korkolaki 633/1982
- 10) VN asetus poistumisturvallisuusselvityksestä 292/2014
- 11) VN asetus pelastustoimesta 407/2011
- 12) SM asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta 506/2011
- 13) Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999
- 14) Laki pelastustoimen laitteista 10/2007
- 15) VN asetus kaivosturvallisuudesta 1571/2011
- 16) Ampuma-aseasetus 145/1998
- 17) Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012
- 18) Terveystensuojelulaki 763/1994
- 19) Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- 20) Vanhuspalvelulaki 980/2012
- 21) Lastensuojelulaki 417/2007
- 22) STM asetus yksityisistä sosiaalipalveluista 1053/2011
- 23) Patoturvallisuuslaki 494/2009
- 24) VN asetus kaivannaisjätteistä 190/2013
- 25) Kemikaaliasetus 675/1993
- 26) VN asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta 819/2015
- 27) Öljyvahinkojen torjuntalaki 1673/2009
- 28) Eläinsuojelulaki 247/1996
- 29) MMM asetus Tuettavaa rakentamista koskevista paloteknistä vaatimuksista 474/2014
- 30) Kaivoslaki 621/2011
- 31) Laki pelastustoimen laitteista 10/2007
- 32) Kielilaki 423/2003
- 33) Saamen kielilaki 1086/2003
- 34) Henkilötietolaki 523/1999
- 35) Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettu laki 13/2003
- 36) Laki kunnallisesta viranhaltijasta 304/2003

LIITTEET

- Liite 1 Valvontasuunnitelman mukaisten valvontakäyntien maksut
- Liite 2 Valvontakohteiden tarkastusvälit